

Tom Egeland

Eddy Waumans

Tom Egeland (1959) heeft iets heel merkwaardigs gedaan: hij was Dan Brown voor. In 2001 publiceerde hij namelijk Sirkelens ende. Het boek bracht het tot hoofdboek in de boekenclub *Dagens bøker* en verkocht naar Noorse maatstaven helemaal niet slecht, maar bijzonder veel heisa maakte het nu ook weer niet. Twee jaar later publiceerde Don Brown zijn gigantische bestseller The Da Vinci Code en toen herinnerde Aftenposten journalist Kaja Korsvold zich het boek dat haar ex-collega geschreven had. Ze schreef in haar krant een artikel over de opvallende parallellen tussen beide romans en haalde daarmee Sirkelens ende "ut av de støvete bokhyllene" ¹

Is Sirkelens ende nu echt "skremmende lik Da Vinci-koden" ² zoals Korsvold beweert? Er zijn ongetwijfeld een opvallend aantal thematische overeenkomsten tussen beide romans. Allebei vinden ze hun uitgangspunt in speculaties, hypothesen en fabulaties rond het leven en (vooral) de dood van Jezus. Allebei zijn ze schatplichtig aan Baigent, Leigh en Lincolns The Holy Blood and the Holy Grail. Brown kreeg trouwens van de auteurs van dat boek prompt een proces aan zijn broek wegens plagiaat – een proces dat hij overigens won.

In Sirkelens ende wordt er tijdens opgravingen in het oude johannieterklooster van Værne (niet zover van Moss) een merkwaardig kistje opgegraven. Het opgravingsteam bestaat vooral uit buitenlanders en de Noorse "kontrollør" Bjørn Beltø merkt tot zijn grote verbazing dat expeditieleider Graham Lyleworth dadelijk aanstalten maakt om het mysterieuze koffertje zo snel mogelijk naar het buitenland over te brengen.

Dat kan volgens de Noorse wet op het culturele erfgoed helemaal niet. Beltø grijpt in, steelt het kistje en verbergt het op een geheime schuilplaats. Het gevolg hiervan is wel dat hij er zelf niet meer bij kan zonder te verraden waar het zich bevindt en de geheime organisatie die achter het hele opgravingproject zit zal echter haar uiterste best doen om het blijkbaar uiterst waardevolle kleinood weer in haar bezit te krijgen. Wat zit er eigenlijk in het kistje? Dat is de vraag waarop Beltø de hele roman door een antwoord probeert te vinden.

Qua uitwerking zijn Sirkelens ende en The Da Vinci Code wel verschillend. Het begint al met de hoofdpersoon. De 32-jarige verteller Bjørn Beltø (Sirkelens ende is een ik-roman) is in tegenstelling tot Browns Robert Langdon helemaal geen Indiana Jonestype, zelfs geen universiteitsprofessor met een heleboel gespecialiseerde kennis, maar een "gewone" archeoloog die met een roze Citroën 2CV ("Bolla") rondrijdt en als "amanuensis" bij het Historisch Museum aan de kost komt. Beltø heeft ook al een tijd in een psychiatrische

¹ van de stoffige boekenplank

² verschrikkelijk goed gelijkend op

³ De Nederlandse vertaling heeft "universitair docent". Het Bokmålsordboka definieert "amanuensis" inderdaad als "person i vitenskapelig mellomstilling ved universitet el. høyskole"

instelling doorgebracht – een traumatiserende ervaring uit het verleden die hem nog altijd parten speelt is daar niet vreemd aan. Toch is hij zoals de mysterieuze Michael McMullin het herhaaldelijk formuleert, "en hard negl" ⁴.

Verder is Sirkelens ende ook zo goed als vrij van het fysieke geweld en de brutale confrontaties die wel in The Da Vinci Code voorkomen. Voor het eerste opvallend staaltje van geweld moeten de lezers van Egelands roman ongeveer 200 bladzijden wachten – en dan gaat het over een misselijkmakend jagersritueel (zijn er andere?):

Det finnes de som tror at man blir vegetarianer for å gjøre seg interessant. Det kan ha noe for seg. Skjønt mange av oss har aldri hatt noe valg. Vi er drevet inn i det. Av blodets barbari. ⁵ (205)

Wat komt er daar dan voor in de plaats? Een roman met een langzamer handelingsverloop, meer psychologie en zonder het zwakke einde van Browns bestseller.

Het einde van de cirkel dreigt geen bestseller te worden en dat is jammer, want dit spannende boek van Tom Egeland heeft alles om te boeien."

schreef Bart Holsters. Ondertussen is het boek in het Nederlands toch al aan zijn tweede oplage toe en werd het ook in dertien andere talen vertaald. In 2007 publiceerde Egeland een nieuwe roman met Bjørn Beltø in de hoofdrol: Paktens voktere

Tom Egeland heeft ook drie thrillers geschreven met Kristin Bye in de hoofdrol. Trollspeilet (1997) begint een paar maanden nadat de 28-jarige journaliste van Dagbladet naar de commerciële tv-zender Kanal 24 overgestapt is om er één van de gezichten van het nieuwsprogramma 24 timer! te worden. Ongewild wordt ze de centrale figuur in de jacht op een seriemoordenaar die Oslo onveilig maakt en haar video-opnames van zijn vrouwelijke slachtoffers toestuurt.

Egeland kent het milieu dat hij beschrijft erg goed (hij werkte voor hij fulltimeschrijver werd op de nieuwsredactie van TV2) en nu en dan gaat het in Trollspeilet over de functie van de media als het over de verslaggeving van misdaden gaat. Zo klaagt een politie-inspecteur over de manier waarop een man die de dader van een postoverval neersloeg in de media opgevoerd wordt:

Og straks skal dere journalister utrope hamtil en belt. En fordømt belt! Sånn at en annen dumdrstig stakkar kan gjøre akkurat den samme feilen og bli kutt rett ned og smurt utover førstesidene deres. (30-31)⁶

Later speelt zich op de redactie van 24 timer! een discussie af over de vraag of de beelden

⁴ een bikkelharde

⁵ Er zijn mensen die denken dat je vegetariër wordt omdat het zo interessant staat. Daar kan iets in zitten. Hoewel velen van ons nooit een keus hebben gehad. We zijn ertoe gedwongen. Door de bloedige barbarij. (vert. Annelies de Vroom) (213).

⁶ En zo meteen roepen jullie journalisten hem uit tot held. Een held, verdomme! Zodat een volgende onverstandige stakker dezelfde fout kan maken en neergeschoten wordt. Dat wordt dan weer breed uitgemeten op jullie voorpagina. (vert. Annelies de Vroom) (30)

waarop te zien is hoe één van de vrouwen vermoord wordt uitgezonden moeten worden:

Wolter overhørte spydigheten. "La meg ta den strategiske først: Bildene kommer til å vekke noe inn i helvete oppsikt. Verden rundt! Vi setter dagsorden. Faen, vi blir dagsorden. Jepp, det vil bli turbulent de første dagene. Mange vil reagere. Men det går over. Alt går over. Og da har vi vunnet publikums oppmerksomhet. '24 timer!' blir et varemerke. Vi blir en stasjon publikum er nødt til å forholde seg til."

"Din kyniske jævel," gliste Skaug. (98)⁷

De critici van de televisiezender blijken overigens ook zelf boter op het hoofd te hebben.

De klemtoon ligt echter duidelijk op de speurtocht naar de seriemoordenaar, die trouwens niet zomaar lukraak Kristin Bye als mediafiguur uitgekozen blijkt te hebben. Wanneer de politie dan uiteindelijk toch een verdachte arresteert blijkt het niet zo gemakkelijk te bewijzen dat hij de moordenaar is – of is dat misschien gewoon omdat politie-inspecteur Vang gewoon de verkeerde beetheeft? Een belangrijke rol in de uiteindelijke ontknoping zal de bijna gepensioneerde en met Kristin Bye bevriende Dagbladetjournalist Gunnar Borg spelen. Vroeger was hij een beroemdheid, nu is dat wel even anders:

Engang hadde navnet hans vært et trylleformular, et hokuspokus som fikk vedkommende på den andre siden av linjen til å snappe etter luft – slik var det ikke lenger. Ingen busket ham. De som en gang beundret ham, trodde han var død. (325)⁸

Trollspeilet is een erg spannende thriller waarin Egeland geheel volgens de geplogenheden van het genre de lezer op het verkeerde been zet. Terje Thorsen noemde het boek

en av de mest pirrende og velskrevne norske spenningsromanene på veldig lenge. Tom Egeland skriver økonomisk i en effektiv tredjeperson, han gir oss bakgrunn og indre landskaper slik at vi blir kjent med hovedpersonene, han er påholden når det gjelder morderen og han overlater såpass mye av hans beveggrunner og kvaler til leserens fantasi [...] Trollspeilet er rent og stramt bygd opp og grøserturtallet skrur opp på akkurat rett sted.⁹

⁷ Wolter negeerde zijn grapje. "Laat ik eerst de strategische nemen: de beelden zullen enorm opzien baren. Over de hele wereld! We hebben het nieuws van de dag. Verdomme, we zijn het nieuws van de dag! Yep, het wordt de komende dagen turbulent. Velen zullen reageren. Maar dat gaat voorbij. Alles gaat voorbij. En dan hebben we de aandacht van het publiek gewekt. 24 timer! wordt een handelsmerk. We worden een zender waar het publiek een mening over moet hebben."

"Jij cynische duivel", zei Skaug. (vert. Annelies de Vroom) (97-98)

⁸ Gunnar stelde zich voor. Ooit was zijn naam een toverformule geweest, een hocus pocus die de betreffende persoon aan de andere kant van de lijn naar adem deed snakken. Gunnar Borg? Zo was dat niet langer meer. Niemand kende hem. Degenen die hem ooit bewonderd hadden, dachten dat hij dood was. (vert. Annelies de Vroom) (317)

⁹ een van de op windenste en best geschreven thrillers sinds lang. Tom Egeland schrijft bondig, maakt effectief gebruik van de derde persoon en zorgt voor achtergrond en psychologische beschrijvingen zodat we vertrouwd geraken met de hoofdpersonages. Hij is terughoudend wanneer het over de moordenaar gaat en laat genoeg van diens beweegredenen en kwellingen aan de fantasie van de lezer over [...] Trollspeilet is strak opgebouwd en het huivertoerental wordt op precies de juiste plaats opgedreven.

In Åndebrettet (2004) draait Kristin Bye in Juvdal samen met de voormalige, nu gepensioneerde sterjournalist Gunnar Borg een documentaire over een nooit opgeloste dubbele moord die daar in 1978 plaatsvond. De slachtoffers waren Berit Borgersen, die gewurgd werd en haar echtgenoot Rolf, wiens schedel met een bijl gekleefd werd. Hun toen tienjarige dochter Siv werd met dezelfde bijl zwaar gewond en ligt sindsdien in coma in het ziekenhuis.

Juvdal is een kleine gemeenschap (niet zover van Skien) waar iedereen iedereen kent en waar er blijkbaar velen iets te evrbergen hebben. Byes "onderzoek" rijt een aantal oude wonden weer open en blijft dan ook niet zonder dramatische gevolgen...

Åndebrettet is een knap geconstrueerde en spannende thriller waarin Egeland met twee tijdsniveaus werkt. Hij leest heel vlot en daar draagt de (bewust) heel eenvoudig gehouden stijl bij toe. Een voorbeeld:

Hun skjønte ikke hva hun sa. Bildet på netthinnen ga ingen mening. Hun registrerte absurde detaljer: lukten av kumøkk, det gule lysset fra taklampene, rautingen, en sprekk i glasset i ruten til en redskapsbod. Først dan hun måtte blikket til Anita, begynte synsnervene å pirke borti resten av sanseapparatet. Kristin kjente hvordan knærne begynte å skjelve. Maven ble fylt av baller av bly. Bena ga etter. Hun falt inntil Gunnar. De sterke armene hans lukket seg trygt og godt om henne. Men øynene hennes klarte ikke å rive seg bort fra det grusomme synet. (264) ¹⁰

De karakters van de personages zijn overtuigend getekend. Het enige minpunt is dat Egeland gemeend heeft een soort bovennatuurlijk element (à la Steven King?) te introduceren met de helderziende Victoria Underland en een ouijabordvoorspelling – de intrige had dat echt niet nodig.

*Da Viksveen la på, ble han stående et øyeblikk med blanke øyne.
"USAs president," sa han ut i rommet. "Han tilbød oss hjelp."
"Sender han et bombefly?" spøkte justisministeren.
Ingen lo. (80) ¹¹*

In Ulvenatten (2005) speelt alles zich binnen een tijdsbestek van 10 uur en 5 minuten af. Op 13 juni 2005 om 22 uur begint in studio 2 van televisiekanaal ABC het debatprogramma van Kristin Bye. Het onderwerp is de situatie in Tsjetsjenië. Een paar minuten later blijkt dat een aantal van de studiogasten Tsjetsjeense terroristen zijn. Ze gijzelen de andere aanwezigen (onder wie zich de Noorse minister van buitenlandse zaken bevindt) en stellen een aantal forse eisen – en dat is dan nog zacht uitgedrukt.

¹⁰ Ze snapte niet wat ze zag. Het beeld op haar netvlies was onbegrijpelijk. Ze registreerde absurde details: de geur van de koeienmest, het gele licht van de plafondlampen, het geloei, de barst in het ruitje van het gereedschapshok. Pas toen ze de blik van Anita zag, begon haar gezichtszintuig de andere zintuigen te prikkelen. Kristin voelde dat haar knieën begonnen te trillen. Haar maag werd gevuld met loden kogels. Haar benen werden slap. Ze viel tegen Gunnar aan. Zijn sterke armen hielden haar stevig en geruststellend vast. Maar haar ogen konden zich niet losscheuren van het afschuwelijke beeld. (vert. Annelies de Vroom) (260)

¹¹ Toen Viksveen ophing, bleef hij een ogenblik met glimmende ogen staan. "De president van Amerika", zei hij voor zich uit. "Hij heeft ons hulp aangeboden." "Stuurt hij een bommenwerper?" zei de minister van Justitie voor de grap. Niemand lachte. (vert. Annelies de Vroom) (83)

De lezer volgt de onderhandelingen met de gijzelnemers op de voet; de politie onderneemt een paar mislukte pogingen om de gijzelaars te bevrijden, er vallen doden. Egeland lijkt zichzelf ook met een probleem opgezadeld te hebben: voor wie moet de lezer nu eigenlijk sympathie hebben? De Russen van Putin vertrouwen we vanzelfsprekend niet, maar die Tsjetsjenen zijn toch ook maar een bende meedogenloze fanatici? Egelands oplossing is ervoor te zorgen dat er aan beide kanten goeden en kwaden zijn, ook al bestaat er over zijn uiteindelijke sympathie niet zoveel twijfel: daar zorgen de cursieve passages voor. Ze vormen soort dagboek en staan buiten het eigenlijke handelingsverloop.

Diezelfde lezer heeft al vlug door dat er ergens iets niet klopt: wie is de leider van die terroristen eigenlijk, en waarom is één van zijn eisen dat ene Ruslan Vlasov naar studio 2 komt?. De politie blijkt hier overigens een blunder van formaat gemaakt te hebben...

Egeland houdt zich aan de basisregels van de thriller en de daarmee verband houdende beperkingen. De aandacht wordt toegespitst op de actie en er is veel dialoog. Ieder hoofdstuk wordt door tijdstip en plaats voorafgegaan – een techniek die ook bij bepaalde televisiefuiletons uit hetzelfde genre gebruikelijk is. Voor beschrijvingen is er nauwelijks plaats: van onderhandelaar politiførstebetjent Thomas Fjell bijvoorbeeld komen we nauwelijks meer te weten dan dat hij "halvlangt hår" heeft.

De karakters worden niet echt uitgediept. De al genoemde Thomas Fjell is de man die steeds opnieuw probeert om door praten tot een oplossing te komen. Bjørnar Lehman van de antiterreurgroep Delta en Aksjel Schelderup, die het commando ter plaatse in handen heeft, zijn onderling zo goed als verwisselbaar. Gijzelaarster Silje Gran van de Fremskrittsparti lijdt aan het Stockholmsyndroom. Eerste minister Viksveen is een twijfelaar.

Dit klinkt misschien wat negatief maar zo is het helemaal niet bedoeld. Voor de beoordeling van een thriller gebruik je nu eenmaal andere criteria dan voor bijvoorbeeld een psychologische roman. En als thriller is Ulvenatten (de titel verwijst naar het Tsjetsjeense gebruik om een moedig man een wolf te noemen) uitermate geslaagd: goede plot, onverwachte wendingen en spanning tot het einde. Of zoals Terje Stemland het formuleert:

At forfatteren er i stand til å skrive nesten 400 sider uten å slakke på spenningen, er kanskje den største bragden.¹²

¹² Dat de auteur erin slaagt om bijna 400 bladzijden te schrijven zonder dat het minder spannend wordt, is misschien het grootste huzarenstukje.

Bjørn Beltø keert terug in Paktens voktere (2007). Hij is nog altijd de "sociale amøbe" (43) uit Sirkelens ende, iets wat o. a. geïllustreerd wordt met een nogal komisch voorval in Egypte:

På tilbakeveien blir jeg uforvarende trukket inn i et snes basarer og småbutikker der jeg ved en ubeldig serie kulturelle og språklige misforståelser klarer å pådra meg en anselig samling steinskarabeer, kattenfigurer, mumierelieffer, formstøpte Anubiser, miniatyrsarko-fager med mumiefigurer samt en papyrusplakat med sfinks i solnedgang og parfyme-essensen Nubian Nights som fagre kvinner ikke kan motstå.¹ (246)

Paktens voktere is, zoals auteur Tom Egeland in een soort nawoord zegt, een vermenging van fictie en wetenschap:

selv om jeg har tatt meg mange og store friheter, liker jeg å tenke at det meste i denne boken kanskje kunne ha skjedd² (522)

Het uitgangspunt is dat de Vikingen en meer bepaald een groep onder leiding van Olav den Hellige (die naam heeft hij pas na zijn dood gekregen) tijdens een van hun rooftochten de Nijl opgevaren zou zijn en daar tijdens een plundering

en hellig mumie, uvurderlige papyrustekster og verdifulle skatter³ (263)

buitgemaakt zou hebben. Vooral die mummie lijkt iets speciaals te zijn:

Her inne, i det innerste kammeret, stode de en utstøtt hersker til hvile, en de senere omtalte som DEN HELLIGE.

Hvem var han? Hvorfor skjulte de ham med slik flid?

Hvilke skatter hadde han med seg inn i gravkammeret?

Hvilke skrifter?

Hvilke helligdommer?

Og hvorfor voktet de ham i to og et halvt tusen år?⁴ (238)

¹ Op de terugweg word ik nietsvermoedend allerlei bazaars en winkeltjes in getrokken waar ik tijdens een heel onhandige serie culturele en taalkundige misverstanden kans zie een aanzienlijke verzameling stenen scarabeeën, kattenfiguren, mummiereliefs, anoebisbeeldjes en miniatuursarcofagen met mummies buit te maken, plus een stuk papyrus mer een sfinx voor een zonsondergang én de parfumesence Nubian Nights, die mooie vrouwen onmogelijk kunnen weerstaan. (241) (vertaling Annelies de Vroom)

² Ook al heb ik me veel en grote vrijheden veroorloofd, toch stel ik me graag voor dat het meeste van dit boek misschien gebeurd zou kunnen zijn.

³ een heilige mummie, onvervangbare papyrusteksten en waardevolle schatten (258) (vertaling Annelies de Vroom)

⁴ Hierbinnen, in de laatste kamer, hebben ze een verstoten heerser ter ruste gelegd, die ze later De Heilige hebben genoemd.

Wie was hij? Waarom hebben ze hem mer zo veel ijver verstoppt?

Welke schatten had hij bij zich in de grafkamer?

Welke geschriften?

Welke heiligdommen?

En waarom hebben ze hem vijftienghonderd jaar bewaakt? (233) (vertaling Annelies de Vroom)

Alles begint in IJsland, waar dominee Sira Magnus vermoord wordt nadat hij een nieuwe codex van Snorre Sturleson ontdekt heeft. In die codex ontdekt Beltø allerlei geheime codes en verwijzingen. Zijn zoektocht naar de antieke juwelen, de mummie en het graf van Olav den Hellige begint in Noorwegen, maar brengt hem ook naar o. a. Egypte, Italië en de Dominicaanse Republiek.

Hij komt daarbij op het spoor van een document

som vil forandre forståelsen av jodedommen, kristendommen og islam. ⁵ (420)

-- het Vaticaan heeft er alle belang bij dat het niet openbaar gemaakt wordt (waar hebben we dat nog gehoord?) Daarbij komt nog dat Beltø voortdurend op de hielen gezeten wordt door de niet bepaald zachtzinnige handlangers van een mysterieuze sjeik en dat natuurlijk niet iedereen is wie hij lijkt te zijn...

Paktens voktere kreeg in Noorwegen erg lovende kritieken.

Tom Egeland imponerer igjen med sine umåtelige kunnskaper, store fantasitilfang og fine skriveferdigheter. ⁶

vond Terje Stemland. En Kurt Hanssen schreef dat

Egeland har samlet en rikhuldig sekk med fakta både herfra og derfra, men med stor fantasi klarer han å binde sammen de mest utrolige påstander på en troverdig måte. ⁷

Nu is Paktens voktere soms best wel spannend, maar Egeland heeft de neiging te veel hooi op zijn vork te nemen. Beltø en de zijnen dienen wel erg veel codes en raadsels te ontcijferen en te interpreteren; vertaalster Annelies de Vroom zal er een hele kluit aan gehad hebben. Daarbij maken de vele verwickelingen het verhaal niet altijd even gemakkelijk om volgen; zelfs Beltø zelf zegt op een bepaald ogenblik:

Det er ikke helt lett å henge med i svingene ⁸ (401)

Zeker voor wie niet vertrouwd is met de Vikingtijd komt het erop aan om bij de zaak te blijven; zo onthou je bijvoorbeeld maar best dat Olav Haraldsson en Olav den Hellige één en dezelfde persoon zijn.

⁵ die de opvattingen over het jodendom, het christendom en de islam zouden veranderen. (410-411) (vertaling Annelies de Vroom)

⁶ Tom Egeland maakt weer indruk met zijn onmetelijke kennis, grote fantasie en knappe schrijfvaardigheden.

⁷ Egeland heeft een rijke kist met allerlei feiten verzameld en met een grote verbeeldingskracht slaagt hij erin de meest ongelofelijke beweringen op een geloofwaardige manier met elkaar te verbinden.

⁸ Het is niet zo eenvoudig om het allemaal bij te houden. (393) (Vertaling Annelies de Vroom)

In Lucifers evangelium (2009) komen we in de catacomben van een klooster in Kiev terecht. Daar wordt een gemummificeerd lijk gevonden dat uit de 11de eeuw zou kunnen stammen. Merkwaardig is dat het een waarschijnlijk erg waardevol manuscript in een van zijn handen houdt. De Russische conservator vermoedt dat de Russische overheid er geen interesse zal voor hebben en doet een beroep op Bjørn Beltø om het het land uit te smokkelen. Beltø gaat op dat verzoek in.

De problemen laten niet op zich wachten: in snel tempo worden daarna de Russische conservator, de Noorse auteur met wie Beltø een boek over het manuscript wou schrijven en een Franse onderzoekster die eventueel licht zou kunnen doen schijnen op het handschrift, vermoord. Niet alleen de moorden zelf, maar ook de bizarre wijze waarop ze gepleegd zijn, geeft aan dat een of andere satanische orde, die alles in het werk stelt om het manuscript in handen te krijgen, aan het werk is geweest.

Beltø zelf beseft maar al te goed dat ook hij groot gevaar loopt, leert zich met de wetenschappers van het zogenaamde Luciferproject, maar aarzelt erg lang om te onthullen waar het manuscript verborgen is: hij is immers wantrouwig van aard en projectleider Carl Colins is daarenboven niet erg scheutig met informatie over waar het nu eigenlijk allemaal om draait. Wel lijkt er iets moois te bloeien tussen Beltø en de dochter van een Nederlandse historicus...

Parallel met Beltøs belevenissen krijgt de lezer overigens nog een ander verhaal dat zich in de jaren 70 van de vorige eeuw afspeelt en waarin de al vermelde mysterieuze groep satanisten alles in het werk stelt om een Italiaanse professor in de demonologie een ander handschrift afhandig te maken.

In dit derde deel van de Beltøsaga jongleert Egeland er weer rustig op los met citaten uit al dan niet apocriefe Bijbelboeken en fragmenten uit andere scheppingsverhalen in een boek met een zeker Von Däniken gehalte (die naam wordt trouwens ook in de roman vermeld) en een snuif Rider Haggard. Op zijn website (waar hij ook een heleboel bronnen aangeeft) noemt Egeland Lucifers Evangelium

a suspense novel – a thriller of life and death – but the book's characters also explore religious notions of heaven and hell, of Lucifer and the fallen angels – and theories of who we humans really are.

In een kort slotwoord bij de roman heeft hij het over de

*gråsoner mellom fakta og fiksjon, fantasi og mytologi*¹

De Noorse recensenten waren erg enthousiast:

*et strålende norsk bidrag til en genre som ikke bare kan karakteriseres som "spenning", men nesten må ha "eventyr" med i beskrivelsen.*²

vond Hans H. Skei.

"Lucifers evangelium" er en lesefest for alle med sans for nerdete gåter, tusenårsgamle dokumenter, makabre myter og sløy spenning. ³

schreef Sindre Hovdenakk, die er wel aan toevoegt dat

På et eller annet tidspunkt under lesningen er det riktignok viktig å glemme logikken til fordel for fantasien. ⁴

Kurt Hanssen vond

Avslutningen [...] blant de mest spektakulære i norsk fiksjon noensinne. ⁵

Lucifers evangelium kreeg bovendien de Rivertonprijs voor de beste Noorse misdaadroman van 2009.

Mijn oordeel? Niet slecht geschreven, maar echte (of "echt") ontspanningsliteratuur. Meer kan je er moeilijk achter zoeken: zo is de satanische groepering te absurd om er een parallel met bestaande extremistische religieuze stromingen in te zien.

Noten

Sirkelens ende

Tom Egeland, Sirkelens ende, Oslo (Aschehoug), 2004³

Tom Egeland, Het einde van de cirkel, uit het Noors vertaald door Annelies de Vroom, Breda (De Geus), 2005², ISBN 90-445-0665-X

Het artikel van Kaja Korsvold verscheen in Aftenposten van 02.09.04.

Het citaat van Bart Holsters komt uit De Morgen Boeken van 10.08.05.

Trollspeilet

Tom Egeland, Trollspeilet, Oslo (Aschehoug), 2007⁴, ISBN 978-82-03-18976-0

Tom Egeland, De bespieder, uit het Noors vertaald door Annelies de Vroom, Breda (De Geus), 2007, ISBN 978-90-44-0794-2

De recensie van Terje Thorsen stond in Dagbladet van 06.08.009:
<http://www.dagbladet.no/anmeldelser/970806-anm-bok1.html>

Åndebrettet

Tom Egeland, Åndebrettet, Oslo (Aschehoug Krim), 2005, ISBN 82-03-18925-3

Tom Egeland, Heksenbord, vertaald door Annelies de Vroom, Breda (De Geus), 2008, ISBN 978-90-445-0795-9

Ulvenatten

Tom Egeland, Ulvenatten, Oslo (Aschehoug), 2006, ISBN 82-03-19084-1

Tom Egeland, Wolvennacht, vertaald door Annelies de Vroom, Breda (De Geus), 2006, ISBN 90-445-0496-6

De recensie van Terje Stemland stond in Aftenposten van 18.06.05

Paktens voktere

Tom Egeland, Paktens voktere, Oslo (Aschehoug), 2010³, ISBN 978-82-03-19388-0

Tom Egeland, De hoeders van het verbond, uit het Noors vertaald door Annelies de Vroom, Breda (De Geus), 2009. ISBN 978-90-445-0960-1

De recensie van Terje Stemland stond in Aftenposten van 23.09.07

De recensie van Kurt Hanssen stond in Dagbladet van 28.09.2007

Lucifers evangelium

Tom Egeland, Lucifers evangelium, Oslo (Aschehoug), 2011 ISBN: 978-82-03-19782-6

Tom Egeland, Het evangelie van Lucifer, vertaald door Annelies de Vroom, Breda (De Geus), 2011 ISBN: 978-90-445-1674-6

!!! Verwar dit boek niet met Paul Christoffers The Lucifer gospel / Het Luciferevangelie uit 1996, ook een thriller waarin dit "evangelie" een rol speelt.

Het citaat van Egeland komt van:

<http://www.tomegeland.com/en/books/lucifers+evangelium/>

Het citaat van Hans H. Skei komt uit Aftenposten ("Utspekulerte mysterier") van 28.05.2009: <http://www.aftenposten.no/kultur/litteratur/article3097185.ece>

De citaten van Sindre Hovdenakk komen uit VG van 28.05.09:

<http://www.vg.no/rampelys/artikkel.php?artid=543831>

Het citaat van Knut Hansen komt uit Dagbladet van 29.05.2009:

<http://www.dagbladet.no/kultur/2009/05/29/576688.html>